

Босна и Херцеговина
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД
Број: 11 0 У 019648 17 Увп
Бања Лука, 06.6.2019. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија Едине Чупељић председника вијећа, те Страхиње Ђурковића и Смиљане Мрше чланова вијећа, уз судјеловање Сање Орашчанин као записничара, у управном спору по тужби М. М. из Б., заступана по пуномоћнику Б.Д., адвокату из Б. (у даљем тексту: тужитељица), против акта број ... од 18.10.2016. године, туженог Фонда, у предмету појединачне уплате доприноса за пензијско и инвалидско осигурање, одлучујући о захтјеву тужитељице за ванредно преиспитивање пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 У 019648 16 У од 21.6.2017. године, на нејавној сједници вијећа одржаној 06.6.2019. године, донио је

ПРЕСУДУ

Захтјев се одбија.

Тужитељица се одбија са захтјевом за накнаду трошкова управног спора.

Образложење

Побијаном пресудом одбијена је тужба против уводно означеног акта туженог којим је одбијена жалба тужитељице изјављена против рјешења Фонда, Филијала Б. број горњи од 23.9.2016.. године, а којим је одбијен захтјев тужитељице за појединачну уплату доприноса за пензијско и инвалидско осигурање.

Одбијање тужбе суд је образложио разлозима да је тужитељици признато право на сразмјерни дио старосне пензије по рјешењу број горњи од 04.8.2015. године, а почев од 17.4.2015. године, јер је тужитељица у вријеме подношења захтјева имала 60 година 8 мјесеци и 17 дана живота и стаж осигурања од 37 година 11 мјесеци и 24 дана од чега стаж осигурања у Босни и Херцеговини и Републици Српској у трајању од 31 годину 6 мјесеци и 16 дана, а у Републици Словенији стаж осигурања у трајању од 6 година 5 мјесеци и 8 дана, па да испуњава услове у смислу члана 42. став 2. Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Сл. гласник РС“, број 134/11, 82/13 и 103/15– у даљем тексту: Закон о ПИО), за признавање права на старосну пензију, што је тужени и признао горе наведеним рјешењем, а према Споразуму између Босне и Херцеговине и Републике Словеније о социјалном осигурању („Сл. гласник БиХ“, Међународни уговори број 8/07, у даљем тексту: Споразум); да није спорно да је одредбом члана 156. став 2. и 3. Закона о ПИО дата могућност обвезнику уплате доприноса да изврши ретроактивно плаћање доприноса уколико тиме радник стиче право на дио стажа осигурања који му недостаје за остваривање права на пензију, а ретроактивну уплату доприноса може извршити и правни сљедник послодавца или и сам радник, а будући

да је тужитељици признато право на сразмјерни дио старосне пензије, то је правилно одбијен њен захтјев за појединачну уплату доприноса, јер уплата доприноса за пензијско и инвалидско осигурање од стране послодавца, односно самог радника је дозвољена и могућа само ако радник том уплатом навршава неопходан законом прописан стаж осигурања за испуњавање услова за остваривање права на пензију. Споран је непризнати стаж осигурања за период од 01.8.2012. до 31.8.2013. године, од 01.4.2014. до 31.12.2014. године и од 01.02.2015. до 16.4.2015. године за које нису уплаћени доприноси, али тужитељица и без тог спорног периода испуњава услове за остваривање траженог права што значи и прије него је 02.9.2016. године поднијела захтјев за ретроактивну уплату доприноса за ПИО, па је одлучивање туженог правилно.

Благовременим захтјевом за ванредно преиспитивање те пресуде (у даљем тексту: захтјев), тужитељица побија њену законитост из основа садржаних у одредби члана 35. став 2. Закона о управним споровима („Сл. гласник РС“ број 109/05 и 63/11, у даљем тексту: ЗУС). Истиче да је захтјев за појединачну уплату доприноса за спорне периоде поднијела јер јој је то битно за остваривање права на сразмјерни дио пензије у Републици Словенији, а одбијање тужбе суд образлаже разлозима да је тужитељица остварила право на сразмјерни дио старосне пензије, па да се истој не може омогућити уплата доприноса, а што није прописано чланом 156. Закона о ПИО. Напомиње да је ранијом пресудом истог суда број 11 0 У 019242 16 У од 19.12.2016. године, суд заузео став да ни послодавац није дужан да уплати доприносе, па тужитељица поставља питање ко ће, када и по којој процедури уплатити доприносе за период од 01.8.2012. до 16.4.2015. године, јер се побијаном пресудом не дозвољава ни раднику да изврши уплату тих доприноса. Предлаже да се захтјев уважи, побијана пресуда преиначи, а тужитељици досуде трошкови спора према исказаном трошковнику.

Тужени је доставио одговор на захтјев у којем истиче да су наводи захтјева неосновани, јер је одредбом члана 156. став 1. Закона о ПИО прописано да је уплатилац доприноса обавезан да уплати доприносе за све обвезнике доприноса у складу са посебним законом, а ставом 2. је прописано да изузетно послодавац, који није уплатио допринос у складу са ставом 1. овог члана, може уплатити допринос за радника за одређени период уназад, ако радник са том уплатом навршава стаж осигурања за испуњавање услова за остваривање права на пензију, те да уплату доприноса рјешењем одобрава Фонд, а може је извршити и правни сљедник послодавца или сам радник и у том случају право на пензију припада најраније од дана појединачне уплате доприноса. Према наведеној одредби битан елемент појединачне уплате јесте да радник са том уплатом испуњава услове за остваривање права на пензију, а тужитељица је већ испунила услове за остваривање права на старосну пензију што је тужени и признао рјешењем од 04.8.2015. године. Појединачна уплата доприноса осигурава појединим радницима да остваре право на пензију и није је могуће користити у друге сврхе, а тужени није надлежан да цијени услове за остваривање права у другим државама. Споразум на који се позива тужитељица ниједном својом одредбом не регулише област уплате доприноса за периоде за које нису уплаћени доприноси јер је то у надлежности сваке земље потписнице Споразума. Предлаже да се захтјев одбије као неоснован.

Размотривши захтјев, побијану пресуду, одговор на захтјев, те остале прилоге у списима предмета, на основу одредбе члана 39. ЗУС, овај суд је одлучио као у изреци ове пресуде из сљедећих разлога:

Из података списка произлази да је тужитељица остварила право на сразмјерну старосну пензију по рјешењу туженог број горњи од 04.8.2015. године, почев од 17.4.2015. године и да је 02.9.2016. године поднијела захтјев за појединачну уплату доприноса за период од 31.8.2012. до 16.4.2015. године позивајући се на одредбу члана 156. Закона о ПИО. Првостепеним рјешењем одбијен је захтјев тужитељице, а оспореним актом је одбијена жалба, док је побијаном пресудом одбијена тужба и одржан на снази оспорени акт.

Правилно тужени, а и нижестепени суд истичу да би се примијениле одредбе члана 156. став 2. и 3. Закона о ПИО потребно је да радник са тим уплатама стиче право на остваривање старосне пензије. Међутим, како је тужитељица већ остварила право на сразмјерну старосну пензију по рјешењу туженог број горњи од 04.8.2015. године, почев од 17.4.2015. године и прије него што је поднијела захтјев за појединачну уплату доприноса за спорни период, то је, и по оцјени овог суда, правилно њен захтјев одбијен.

Према одредби члана 42. став 2. Закона о ПИО осигураник жена која нема навршених 65 година живота има право на старосну пензију када наврши 58 година живота и 35 година стажа осигурања, па како је тужитељица на дан подношења захтјева имала 60 година 8 мјесеци и 17 дана живота те стажа осигурања од 37 година 11 мјесеци и 24 дана, то је именована испунила услове за остваривање права на старосну пензију, што је тужени и признао рјешењем број горњи од 04.8.2015. године, с тим да јој се пензија исплаћује од 17.4.2015. године.

Одредбом члана 156. Закона о ПИО је дата повољност да послодавац, његов правни сљедник или сам радник уплати доприносе за одређене периоде уназад ако радник са том уплатом навршава стаж осигурања за испуњавање услова за остваривање права на пензију, тако да је јасно ко може вршити уплату доприноса.

Наведена одредба даје могућност послодавцу, његовом правном сљеднику или самом раднику да ретроактивно изврши уплату доприноса за дио стажа, за који није уплаћен допринос ако са том уплатом испуњава услове за остваривање права на пензију, а тужитељица је већ раније испунила законске услове и на основу рјешења првостепеног органа туженог број горњи од 04.8.2015. године остварила право на старосну пензију коју прима од 17.4.2015. године, па се наведена одредба не може примијенити у њеном случају.

Овај суд не може коментарисати став нижестепеног суда изнесен у пресуди број 11 0 У 019242 16 У од 19.12.2016. године на који указује тужитељица у захтјеву наводећи да је у тој пресуди суд заузео став да ни послодавац није дужан уплатити доприносе за радника, јер та пресуда није предмет преиспитивања од стране Врховног суда.

Појединачна уплата доприноса омогућава осигуранику да оствари право на пензију ако том уплатом за одређени период осигурања стиче услове за остваривање права на пензију у складу са Законом о ПИО, па тужени није надлежан да цијени услове за остваривање права у другој држави, због чега је позивање тужитељице на Споразум неосновано, јер се ниједном одредбом Споразума не регулише област уплате доприноса за периоде за које нису уплаћени. То питање је регулисано прописима сваке

од држава уговорница. Штавише, одредбом члана 22. тачка а) Споразума је регулисано да ће носилац сваке државе уговорнице утврдити, у складу са својим правним прописима, да ли одређено лице испуњава сабирањем периода осигурања као што је то наведено у члану 20. овог споразума, услове за признавање права на давање, а тачком е) тог члана је дефинисано да ће приликом примјене тачке б) овог члана код одређивања пензијског основа свака држава уговорница урачунати само период осигурања остварен у складу са својим правним прописима.

Дакле, из наведених одредби Споразума произлази да приликом утврђивања пензијског основа свака држава уговорница урачунава само период осигурања остварен у складу са својим правним прописима, што је општеприхваћено правило у међудржавним односима земаља приликом одлучивања о правима својих држављана.

Поред тога, тужитељица ничим не доказује да је код Фонда за пензијско и инвалидско осигурање у Републици Словенији подносила било какав захтјев за остваривање права из пензијског и инвалидског осигурања, па ове наводе да не може остварити право код иностраног носиоца осигурања, овај суд не може прихватити као основане јер су паушални и ничим доказани. Поред тога ни тужени, а ни овај суд се не може упуштати у испитивање услова за остваривање права у другој држави, јер то није у надлежности органа РС, односно БиХ.

Из наведених разлога, по оцјени овог суда у побијаној пресуди није остварен ниједан од разлога њене незаконитости из одредбе члана 35. став 2. ЗУС, па се отуда захтјев тужитељице, на основу одредбе члана 40. став 1. тог закона, одбија као неоснован.

Будући да је захтјев тужитељице одбијен као неоснован, то јој сходно одредби члана 6. Закона о измјенама и допунама Закона о управним споровима („Сл. гласник РС“, број 63/11) по начелу *argumentum a contrario*, не припадају трошкови управног спора, због чега је њен захтјев за накнаду трошкова састава захтјева по адвокату одбијен као неоснован.

Записничар
Сања Орашчанин

Предсједник вијећа
Едина Чупељић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић